

FLINTBERG, CARL HENRIC

Försök till en Adolphiade. =Anon=.
Stockholm, tryckt i Grefingska tryckeriet,
1769.

Stockholm
1769

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

FLINTBERG, Carl Kunnike

u. B

Vitt. Sv.
Vers. kgl.
Ad. Friis

FÖRSÖK

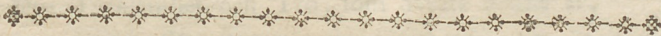
TILL EN

ADOLPHIADE.

1700°-1829
1769

[Faint, mirrored text from the reverse side of the page, including phrases like 'Kommis dans les collèges', 'Il compte tout ses jours par années', 'Ce n'est point de tout jours', 'Il fait à ses vœux à', 'Il est pour', 'Les délices de']

STOCKHOLM,

TRYCKT I GREFINGSKA TRYCKERIET, 1769.

of C.A. Flintberg

*T*el est pour ses sujets un tendre & bon Monarque
Humain dans ses Conseils, humain dans ses projets,
Il allonge pour eux le trame de la Parque;
Il compte tous ses jours par autant de bienfaits:
Ce n'est point de leur sang qu'il achete sa gloire;
Il laisse à ses vertus à faire son Histoire:
Et tels furent jadis Tirus, Marc-Antonin,
Les delices du Genre-Humain.

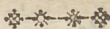
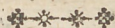
LE PHILOSOPHE DE SANS-SOUCI.

FÖRSÖK
TILL EN
ADOLPHIADE.

En driftig Skald nu tår om höga ämnen qvåda,
Och med en vördfsam Dikt til Majestätet tråda;
Han rådes ej at bli' sin Samtids glada Tolk,
Då glädje-strålar sprids bland Manhems tryckta Folk:
Han vågar, utan konst, som plågar Qvåden pryda,
Att Svenskars rena nit för deras Hjalte tyda;
Den Tacksamhet och Tro, som Svears märke är,
Han såfom Offer fram til ADOLPHS Altar bår;
Han nu vid Thronens fot sitt Qvåde lägger neder;
Han vördar Hjältens Dygd; men sjunger inatt dess Heder:
Blott nit för Svears Kung och Fosterlandets väl
Har gifvit Skalden drift, och eldat up dess siäl.

Jag låter andra få et smickrand' Offer båra
 Åt Hjältar, som med blod förvärfvat namn och åra;
 Som tusend' dödor hjälpt bland Hjältars antal opp,
 Och som med segrars tal ha' mått sitt lefnads-lopp.
 En Årelystna's Träl, som Spiran har i händer,
 Kan med ett våldsam't mod besegra hundra' länder:
 Jag sönge ej des's låf, om Han all Världen vann;
 Han dock ej Hjalte blir, men kallas rätt Tyran.
 Det fordras större Vårf, at Hjältars höghet hinna,
 Än at med tapper arm en mångd af Segrar vinna;
 Han blott af Lyckans nåd sitt namn, sin heder får,
 Då fanna Hjältens Dygd på Tid och Skiften rår.
 I Valmar vördas han, och Purpur'n gör han heder;
 På Thronen, likast GUD, han Världens väl bereder;
 Han endast Konung är, at Landets Sällhet bli,
 Han lyder själf sin Lag, men hatar Tyrannie:
 På Landets Tråldoms- ok sin höghet han ej fotar;
 Des's Frihet blir hans Magt, och Envåld själf han motar:
 Han hatar, som Tyran åt Trålen lagar ge,
 Och ifrån Thronens högd des's tvungna offer se:
 Rättrådighet och Nåd des's Thron och Spira pryder,
 Och Underfåten nögd des's visa Lagar lyder;
 Han uppå nit och tro sin styrfel grundat har;
 Han vördas såsom Kung, men älskas såsom Far:
 Des's hjärta Dygden styr, och hjärtats drift han följer:

Når

Når som, et olycks- måln defs Rike ófverhóljer,
Han rórd defs plåga ser, och med en driftig hand
Han skingrar målnet först; se'n frålår han sitt Land:
Om ock defs rena nit det största motstånd finner,
Med vishet och med Dygd han dock til målet hinner:
Min målning', fastån hög, blir dock från likhet skild;
Jag tecknar skuggan blott af ADOLPH FRIEDRICHS Bild,
Naturen sparsam lys med rätta Hjältar vara,
Hon blott til stora Vårft tycks deras ankomst spara;
Man knåpt på Seclers långd en enda Hjalte ser,
Som Dygdens fana för, och Samtid Sállhet ger.
Kanske at Himlen sig på våra laster hånmar,
Då Han i sådan brist et lastfullt Tid- hvarft lårmar;
Och at, når ångrens qual, som följer lastens spår,
Om nåd och tillgift ber, man då först Hjalten lår.
Jag ej Försynens råd vill med min gifsning leta,
Och med mitt ófverdåd Defs strånga vrede reta;
Men såg dock, Himmel, Du, som Vårldars óde styr!
Hvi sker, at motgång ståds' en Hjaltes Storvårk bryr?
Sker sådant, at defs låf så mycket större görå?
Ell' sóds en Hjalte blott, att lastens flock förstóra?
Kan ej en Hjalte få, uti en lycklig bygd,
Def sállhet tilvåxt ge, och muntra opp defs dygd?
Ell' skall, som afund plår ståds' Årens skugga vara,
En Hjaltes eget bli, at tråtså nöd och fara?
Årfarenhetens hjälp jag i min tvekan tar,

Och

Och Svears Häfder blott mig nu til minnes drar,
 Jag i des's Tidebok med sorgset öga skådat,
 At alltid nödens rop har Hjältens ankomst båd;
 Uti en forntids djup jag mig ej sänka vill;
 En mera klarnad tid min tanka skyndar till.
 Det släta Svithjod, vant, at Världen lagar tyda,
 Målt' under utländskt ok Tyranners järnris lyda;
 Förakt och ufelhet des's minsta plåga var,
 När GUSTAV, Himlens Skänk, blef Svea Lands förvar,
 Han på en rättvis sak och Himlens bistånd vågar,
 Och mot en slåt Tyran med mod och lycka tågar;
 Han med en näfve folk på Tyrannie gör flut,
 Och refer Frihet opp, där han kört Tråldom ut.
 Ej nögd, at Frihets-lugn åt fina Landsmän skänka,
 Han vill at Lårans Ljus skall i des's klarhet blänka;
 Straxt tager ófvertro sin flygt från Svea strand,
 Och Frihet grundad blir i Kyrka och i Land.
 Mitt ämne är ej nu, att GUSTAVS Storvark prisa,
 Och i en värdig dragt des's Hjeltebragder visa;
 Nog af, att GUSTAVS dygd, förtjänst och hjältemod,
 I fria Svenskars bröst uprest des's ärestod.
 Den frihets-solen kort på Svenskars himmel blänkte,
 Förr'n nya olycks-måln i jämmer Svea sänkte.
 Från GUSTAVS fälla tid til CARL den Tolftes död,
 Sågs tvedragt, krig och våld, bereda Sverges nöd;
 När ofs Förfynens nåd en huld ULRICA fänder,

Som afsvär Envålds magt, och helgar fria Ständer;
Hon refer nu på nytt vår fallna Frihet opp,
Och åt et tröflöst Land hon delar mod och hopp.
Ifrån et ålskadt Folk ULRICA afsked tager,
Och til sitt Ursprung opp, till VASARS Hemvist drager:
Dets saknad värdig var; dets ärestod var bygd
På kärlek till sitt Folk, på mildhet och på dygd.
ULRICA Svears väl på halfva vägen lämnar;
Att bringa det til högd åt ADOLPH Himlen ämnar,
Då han enhällig röst af fria Svenskar får,
Och genom börd och val til Svenska Thronen går.
Af Nordens Guda - Stam en Konung Svea väljer,
Som flora GUSTAVS namn bland fina anor täljer;
Af denna Hjalte-Ått, som Sveriges fällhet gjort,
Blir Storvärd läro-spån, och minsta steg blir stort.
Uti sitt glada hopp man Svea ej fåg fela;
En ADOLPH lämnas ofs, at våra refvor hela:
Han börjar Hjalte- likt; Han dygdens Valspråk för;
Han säger: *Sveriges Väl blott ADOLPHS Sällhet gör* *).
Den medelst börd får rätt att VASA-namnet bära,
Bör genom Hjältars Dygd förtjäna sådan ära;
En sådan VASARS Lag vår Hjältes Regel är;
Han blott til Svears Väl sin ärfda Krona bär.

*) Salus Publica, Salus mea.

Du Guda-Magt, du Dygd, som Hjältars namn bereder!
 Jag nu ifrån din högd din hjälp och bistånd beder;
 Hjälp med din pensel mig att skildra Hjälten af,
 Som du, til mån'kors frögd, en Thron och Spira gaf.
 Utaf ditt Guda-ljus förlån mig blott en stråla,
 Att jag må Hjältens dygd med värdig penna måla; - -
 Men hålt, - - - förmätne Skald! du villas af ditt nit;
 Din konst förgäfves är, och säfång blir' din flit.
 En Alexanders bild Apelles väl kan gifva;
 Dets pensel skulle dock för ADOLPHS darrand' blifva;
 Jag märker välment nit för långt min tanka ledt:
 Jag qvåder blott den nåd, som ADOLPH Svear gedt,

För'n ADOLPH i sin glans til Svenska Thronen träder,
 Han med et värdigt val de Svenskas hjärtan gläder;
 Af Hjältars höga Stam Han Sver'ge gaf en Mor,
 Som uti Vett och Nåd för evigt lyser Stor:
 Jag är för svag defs dygd, defs vett, defs mildhet prisa;
 Jag tecknar blott defs Namn: hvem känner ej LOVISA?
 Hvem vet ej, at förtjänst, at snille, konst och flögd
 Har rönt Dets hägn och nåd från Kunga-Thronens högd?
 Hvem vet ej, at Hon ofs en värdig Kron-Prins skänkte,
 Som i sin barndom re'n bland Hjältars ämnen blänkte?
 Att Tvänne Prinsars börd befåttat Sver'ges hopp,
 Och ALBERTINA sidst fyllt all vår önskan opp?

Jag

Jag skyndar til mitt mål, at ADOLPHS Storvårk tækna;
Jag sjunga skall vår frögd, och afund sielt må blekna,
Då sig en samtds folk den nåd til minnes för,
Som ADOLPH Svear gjort, och som han ännu gör.
Knappt hade ADOLPH lått Riks-tömmen uti händer,
Förrän han Svears håg til Konst och Idrott vänder;
Han muntrar konster opp, och med en hjälpsam hand
Han Landet frälfa vill ur Ufelhetens band.
Man tusentals af Folk vid Svears strand ser landa,
Som ADOLPH kallat in, at Svear gå tillhanda;
Att Konster föra in, at Slögder gifva drift,
Samt uti Svears Land dra' Täflan ur sin grift:
Han vördad Styrfel-konst med Kunga-mildhet binder;
Han vet, att Flits förfall är Rikens välmagts hinder;
Och att man aldrig sett et Rike blifva stort,
Som ej af flit och konst sin magt och rikdom gjort.
Til Rikens fanna väl Han Svea vägen visar,
Och handel, konst och flögd Regentens ömhet prifar;
Vår Skeppsfart får nytt lif, och Handel'n i sin högd
Åt Sver'ge sällhet spår, och åt des Könung frögd:
Man uppå alla haf ser Svenska flaggor spela,
Och Manhem med sin Flit Europens skatter dela;
Västfolars flammer forl och hamrars dån och gny
Ger bröd åt Svea barn, och nöden måste fly.
Vår Hjalte på sin Thron en ädel vällust andas,
När Svears tacksamhet med glädje-tårar blandas:

Han

Han uti deras väl vill egen glädje se;
 Ty ADOLPH lefver blott, at Sverge fällhet ge.
 Så var vårt Manhem fält, när olycks-målmen hota,
 At Sverges fanna väl och snälla framgång mota;
 Knapt vifste man utaf, förr'n JANI Tempel flöts,
 Och förr'n en älskad Fred i Svea Länder bröts:
 Man Svithjods fridsmän fäg med tapper ifver hafta,
 Att sig på Martis fält i Krigets faror kasta;
 Då ADOLPH fräu sin högd, med sin LOVISAS råd,
 Förkunnar Sverge fred, sin ömhet och sin nåd.
 Nu hos et tacksamt Folk för Thronen offer brinna;
 Det firar Hjältens låf och dyrkar sin Gudinna,
 Som medelst Himlens hjälp åt Sverge gaf en fred,
 Som snart tillbaka gaf hvad det i kriget led.
 När Svea Freden får, och Krigets buller saknar,
 Straxt konst och idoghet utur sin dvala vaknar;
 Men Svea detta lugn knapt njutit trenne år,
 Förr'n nya olycks-måln på Svenska Himlen går:
 Ett svart och töknigt måln sig öfver Svea höljer,
 Som en förbifring, lik med Babels öde, döljer;
 När mörkret skingradt blir, förändradt all ting är,
 Och knappast Svears Land det gamla namnet bär.
 Min penna vågar ej, at detta töcken skildra;
 Ty Skalden aldrig lärt, at Lastens målning mildra:
 Han ej den konsten vet, at på et nedrigt vis,
 Ge dumhet snillets låf, och lasten dygdens pris.

Från

Från detta Tidevarf han sig med fasa hastar;
Och på des fölgder blott ett forgslet öga kastar;
Han skyndar til den tid, då lasten vinner blygd,
Men ADOLPH evigt namn för ömhet och för dygd.
Då vi måst trenne år tålmodigt hade väntat,
Att se hvad nytta ofs den nya ändring räntat;
Och utan klagan trodt, at en SATURNI tid
Skull gifva ADOLPH frögd, och Sverge väl och frid;
Så börjar Svea Land med brödet hoppet sakna,
Och ur en rolig dröm med största smärta vakna;
Det med bestörtning ser sin uselhet och nöd,
När idoghet och konst ej ger sin gunstling bröd:
Det lugn, som Svea glädt för några år tillbaka,
Sig nu för Svenskar ter, at bättre plågan smaka;
Hvar Näring utan lif och utan utkomst är,
Och idoghet i sköld ren uselheten bär.
Vår Bergslag, Landets hopp, i brist af föda, flannar,
Och Bergsman i sin nöd båd städ och hamnat bannar;
Den millioner ägt, han får nu håpen se,
Att han betalning knappt kan åt sin borgnär ge:
Ja hela Landets väl blir nu et rof för nöden;
Vår Handel tynar af, och flögder dra's med döden;
Den väfstol, som förut med flit och fördel gått,
Där har nu spindlars mängd en fredad värkstad fått:
Man tusend'tals af folk ser Fosterbygden lämna,
Och med förtviflan sig på ödets hårdhet lämna;

En husfar från sitt hem, en son ifrån sin far,
 Nu bårt til annat land, för bröd och utkomst, drar.
 Då Himlens Herre rörd af Sverges nöd och ånger,
 Beslöt ge hjälp et Land Han frälst så många gånger:
 Han säger: Svea skall utaf sin ADOLPHS hand
 Bli' qvitt sitt träldoms ok, samt löst ur sina band.
 En stråle af sit ljus han ned til ADOLPH lände,
 Som i defs forgsna tjäl en Hjalte - ifver tände;
 Af Sanning och af Nit blott ADOLPH vapen tar,
 Då han mot nödens våld bli'r Svea Lands förvar.
 Af Himlens Vishet ledd, och af sin ömhets - ifver,
 Man ser, hur' Sverges Kung Sig i Sitt Råd begifver;
 Af kärlek och af nit för Svears Land och Folk,
 Han för sitt Råd vill bli' defs nöds och jammers Tolck;
 „Den höga Ed, den pligt, som jag mig velat tyda,
 „Och ständigt bli'r en Lag, den jag vill heligt lyda;
 „Den kräfver, säger han, at jag ej forglöft fer
 „Et ålskadt folk af nöd och armöd tryckas ner.
 „Den Spira och den Magt Jag har som Kung i händer,
 „Den fordrar, at från våld befria Sverges länder;
 „Mitt hjärta är för ömt att all defs jämmer se
 „Och ej en kraftig hjälp uti defs plåga ge.
 „Jag därför till mitt Råd, som Sverges Kung, mig vänder,
 „Och åskar eder hjälp, at samla Rikets Ständer;
 „Ty deras enta nit är just den enda magt,
 „Som lindra kan det qval på Svear blifvit lagt.

Så talar Sver'ges Kung; Men Himmel! - - hvad för hinder
Är det, som Rådets mångd mot ADOLPHS ömhet binder?
En oblid Guda - magt desf syn förvillad gör;
Det skådar Sver'ge fällt, då det af vanmagt dör.
Dock tackes Svears Kung ännu sitt Ämne yrka,
Och än med nya skäl til Rikets räddning styrka;
Men då Han slutligt får et oförväntadt svar,
Som ifrån ADOLPH hopp om Sver'ges räddning tar:
Så vill Han från sin högd för Svea Folk förklara,
Hvad Han uti desf nöd har ansedt billigt vara;
Han visa vill, at det ej blifver ADOLPHS fel,
Att Sver'ges skada än ej botad är och hel:
Men sådant vägradt blir; - - Slikt tör man ADOLPH neka!
Är det ej med Desf Magt och med Desf Höghet leka?
Skall Svears krönta Kung bli nekad af sitt Råd,
At visa Sver'ges Land sin ömhet och sin nåd?
Man ser en äldrig Ek, hvars topp til skyn sig sträcker,
Och hela negden med en ljuflig skugga täcker;
Han tråtfår Vädrens magt, orörlig, rotfast står,
Fast Eol' mot desf stam med all sin styrka går:
Vår Hjalte likaså; fast Rådets blinda ifver
Desf höghet går förnår; Han dock orörlig blifver:
Han tänker endast på sitt stora ändamål,
Och blott för Svears väl Han deras djärfhets tal.
Än mer; Han til sin Son och Sver'ges Prins sig vänder;
Och Honom ifrån Sig til Rikets Landskap sänder;
Han

Han säger: „Ingen an'n vill Jag den fylslan ge,
 „Att, i min stad, mitt Folks och Rikes tillstånd se,
 „Ån dig, som utfedd är, at Sverges Spira föra,
 „Och blått af dig Jag vill des's fanna tillstånd höra,
 Till fölgd af ADOLPHS Bud, vår Prins kring Svea far,
 Och skyndar hem igen, at lämna detta svar:
 „På Din Befallning, Kung! har jag kring Svea farit;
 „Men hvaråft hållt jag kom, har klagan för' mig varit:
 „Mitt hjärta blöder ån, för jämmern som jag såg,
 „Och hur' mitt Fosterland i nödens bojor låg.
 „Jag skulle knappast tro, om ögat fielf ej skådat,
 „Hur' i hvar närings-gren, sitt välde nöden bådät;
 „Bestört, jag lämnar nu de Skrifter i Din hand,
 „Som nöden präsfat ut uti et osällt Land.
 Med sasa ADOLPH hör den brist som Riket klämmer;
 Des's Faderliga bröft det ömmar för des's jämmer;
 Och styrkt af des'sa skäl, Han nu på nytt begår,
 Att Rådet tidig bot åt Sverges plåga bår.
 Han säger: „Att mitt Land i sådant tillstånd tåla,
 „Som dessa Skrifter för mitt ömna hjärta måla,
 „Det nekar Mig mitt nit; mig Spiran blir för tung,
 „Om Jag för osällt Land skall långre vara Kung:
 „Jag nu från denna stund min Spira lägger neder,
 „Om ej til Riksdags-Bud I nu förenen Eder;
 „Ty blott af Stånders nit kan Svea frälladt bli,
 „Från Ufelhetens tvång och Nödens tyrannie.

Men då Han Rådets svar ej finner enligt vara
Med Rikets fanna väl, och Sverges nöd och fara;
Han genom Sverges Prins sitt Land tilkänna ger,
At Han med Rikets vård sig ej befattar mer.
Med sorgfen håpnad såg man Åmbetsmännens skara,
Sitt nit för Svears Kung och Landets väl förklara;
De lämna nu allt hopp om räddning för vårt Land,
Då deras nit ej flöds af ADOLPH FRIEDRICHS hand:
De hafva til sin Kung, de Sykslor återbåra,
Som de i ADOLPHS namn bestridt med tro och åra;
De känna alt för väl vår Frihet, för at se
Et Råd, förutan Kung, åt Svithjod styfvel ge.
Men just då sorgen sågs allt hopp från Svenskar jaga,
Och Himlen all sin hjälp från Manhems Åbo'r taga;
Så klarnar nu på nytt vårt mulna öde opp,
Och ger ofs, i vår nöd, til räddning åter hopp.
Man såg all Världens Kung den kjusnings-kraft förstöra,
Som hotat Svears väl och ro till intet göra;
Straxt Rådet all vår nöd och ADOLPHS ömhet ser,
Och til sin Kungs begär nu ändtlig bifall ger.
Då hopp om Landets hjälp vår Hjältens hjärta gläder,
Han åter i sin Thron, til Svears fågnad, träder;
Från Thron till minsta Torp, hvar söng uppå sitt vis,
Om Svenskars glada hopp, och ADOLPH FRIEDRICHS Pris.

Hjälp,

Hjälp, Himmel! Svears Sak och ADOLPHS Hjalte- ifver,
 Att den till Manhems väl en evig grundval blifver;
 Att vi från denna stund må Secler räkna få,
 På hvilka Sverges väl skall jämnt i tilltag gå:
 Att Svenskar, om sin Kung och om sin Frihet kåra,
 Må Frihet i sitt bröst och Dyrd för Thronen båra;
 Att barnabarnens barn, i tusend leders led,
 Sin frihet njuta få, i vålmagt och i Fred!
 Då må fritt gamla Rom med ANTONINER skryta;
 För hundra' TITER vi då ej en ADOLPH byta:
 Dets namn skall då ett mål för framtids dyrkan bli,
 Och ifrån Tidens magt vår ADOLPH lämnas fri:
 Ej Marmor, ej Porphyry, nog värdigt ämne gifver,
 Att man däri dets namn och dets Förtjenster skrifer;
 Blott uti Svears bröst skall refas upp den Stod,
 Som evigt prisa skall dets ömhet och dets mod:
 En ADOLPH, som på nytt Sitt Land dets Frihet skänker,
 Blott Världens sista Dag Dets låf och minne skränker!
 Han skall bland Kungars tal närmst GUSTAV VASA stå;
 Det är det största Rum bland Världens Hjältar få.

www.books2ebooks.eu